

กรมปศุสัตว์

กรมปศุสัตว์ ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 โทร. 0-2653-4444 ต่อ 4133

กรมปศุสัตว์เตือนเกษตรกรผู้เลี้ยงโค กระบือ ระวังการระบาดของโรคเฮโมรายิกเซปติซีเมียหรือโรคคอบวม

อธิบดีกรมปศุสัตว์ เตือนเกษตรกร ระวังการเกิดโรคเฮโมรายิกเซปติซีเมียหรือโรคคอบวมในโค กระบือ ซึ่งอาจทำให้สัตว์เลี้ยงป่วยตายจำนวนมาก

นายสัตวแพทย์สรวิศ ธานีโต อธิบดีกรมปศุสัตว์ กล่าวว่า เนื่องจากในขณะนี้พบการระบาดของโรคเฮโมรายิกเซปติซีเมียหรือโรคคอบวมในกระบือของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ่อใหญ่ อำเภอบรบือ ตำบลดงยาง อำเภอนาคู ตำบลกุดแฝก อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม และในโคเนื้อในพื้นที่ตำบลบ้านลาน อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยพบกระบือตายแล้วจำนวน 25 ตัว และโคเนื้อตายจำนวน 1 ตัว และมีแนวโน้มพบการระบาดของโรคเพิ่มขึ้นได้ ซึ่งทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ได้รับความเสียหายจากโรคดังกล่าว อย่างไรก็ตามกรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการควบคุมโรคตามมาตรการของกรมปศุสัตว์ เพื่อยับยั้งการแพร่ระบาดแล้ว ได้แก่ ทำการกักสัตว์และประกาศเขตโรคระบาดชั่วคราวในพื้นที่เกิดโรค เพื่อควบคุมการเคลื่อนย้ายโคและกระบือในพื้นที่ รักษาสัตว์ป่วยโดยการฉีดยาปฏิชีวนะ ฉีดวัคซีนให้กับโคและกระบือรอบจุดเกิดโรคในรัศมี 5 กิโลเมตร ค้นหาสัตว์ป่วยเพิ่มเติม ตั้งจุดตรวจการเคลื่อนย้ายสัตว์ และฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อโรคยานพาหนะและคอกสัตว์ป่วย รวมทั้งขอความร่วมมืองดการซื้อขายโคและกระบือในตลาดนัดค้าสัตว์ในพื้นที่

อธิบดีกรมปศุสัตว์ กล่าวเพิ่มเติมว่า โรคเฮโมรายิกเซปติซีเมียหรือโรคคอบวม เป็นโรคที่เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรียชื่อว่า *Pasteurella multocida* ซึ่งก่อความรุนแรงในกระบือ ส่วนสัตว์ชนิดอื่นสามารถพบการเกิดโรคได้ ได้แก่ โค แกะ หมู ม้า อูฐ กวาง และช้าง เป็นต้น แต่ความรุนแรงของโรคจะลดลง เชื้อชนิดนี้สามารถอยู่ในระบบทางเดินหายใจสัตว์ปกติได้โดยที่ไม่แสดงอาการป่วยแต่เมื่ออยู่ในภาวะเครียด เช่น อากาศเปลี่ยนแปลง ขาดอาหาร การจัดการการเลี้ยงไม่ดี การใช้แรงงานมากเกินไปหรือการเคลื่อนย้ายสัตว์จนร่างกายอ่อนแอ เป็นต้น ในสภาวะเช่นนี้สัตว์ที่เป็นตัวพาหะจะปล่อยเชื้อออกมาปนเปื้อนกับอาหารและน้ำ เมื่อสัตว์ตัวอื่นกินอาหารหรือน้ำที่มีเชื้อปนเปื้อนเข้าไป ก็จะป่วยเป็นโรคนี้และขับเชื้อออกมากับสิ่งขับถ่ายต่าง ๆ เช่น น้ำมูก น้ำลาย อุจจาระ ทำให้โรคเกิดการแพร่ระบาดต่อไป ซึ่งเชื้อที่ปนเปื้อนอยู่ในแปลงหญ้าจะมีชีวิตอยู่ได้ประมาณ 24 ชั่วโมง แต่ถ้าอยู่ในดินที่ชื้นแฉะอาจมีชีวิตอยู่ได้นานถึง 1 เดือน ซึ่งการก่อโรคพบได้ในสัตว์ที่เป็นโรคแบบเฉียบพลันจะมีอาการซึม ไข้สูง น้ำลายไหล และตายภายในเวลาอันรวดเร็วไม่เกิน 24 ชั่วโมง แต่ถ้าเป็นโรคแบบเรื้อรังจะสังเกตเห็นอาการทางระบบหายใจคือ อ้าปากหายใจ หายใจหอบลึก ยืดคอไปข้างหน้า หายใจมีเสียงดัง ลิ้นบวมจุกปาก หน้า คอ หรือบริเวณหน้าอกจะบวมแข็งร้อน ต่อมาจะมีอาการเสียดท้องท้องอืด อุจจาระมีมูกเลือดปน สัตว์จะตายภายใน 2-3 วัน อย่างไรก็ตามโรคนี้ไม่เป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน ทั้งนี้โรคนี้สามารถป้องกันได้ด้วยการฉีดวัคซีนให้กับสัตว์ที่มีอายุตั้งแต่ 4 เดือนขึ้นไปปีละ 1 ครั้ง โดยกรมปศุสัตว์สนับสนุนวัคซีนสำหรับป้องกันโรคให้กับกระบือทุกตัว รวมทั้งโคที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง

ดังนั้นเพื่อให้เกิดการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคอย่างมีประสิทธิภาพ โดยป้องกันความเสียหายให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคและกระบือ กรมปศุสัตว์จึงกำหนดให้ดำเนินการตามมาตรการ ดังนี้

สำหรับฟาร์มหรือฝูงสัตว์ที่มีโรคระบาดแล้ว เพื่อป้องกันการแพร่กระจายโรคออกนอกพื้นที่ดำเนินการโดย

(1) จัดพื้นที่เฉพาะสำหรับกักแยกสัตว์ป่วยให้ห่างจากสัตว์ปกติมากที่สุด แยกอุปกรณ์สัตว์ป่วยกับสัตว์ปกติ แยกบุคคลดูแลสัตว์ป่วย หากไม่สามารถทำได้ ให้จัดลำดับโดยทำกิจกรรมกับสัตว์ป่วยเป็นลำดับสุดท้าย

- (2) ฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อตามพื้นคอกเป็นประจำ
- (3) รักษาสัตว์ป่วยด้วยยาปฏิชีวนะที่ให้ผลดีในการรักษานาน 5-7 วันและให้ยาอื่นๆ ตามอาการ เช่น ยาละลายเสมหะ ยาแก้ไอเสบ เป็นต้น รวมถึงฉีดยาปฏิชีวนะให้สัตว์ร่วมฝูงสัตว์ป่วย
- (4) ห้ามฆ่าห่านหรือเคลื่อนย้ายสัตว์ตายเพื่อบริโภคหรือจำหน่ายเน้นทำลายซากสัตว์ให้ถูกหลัก โดยกำจัดซาก ณ สถานที่ที่สัตว์ตาย ด้วยการเผาหรือฝังซากสัตว์ไว้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 1 เมตร และใช้ยาฆ่าเชื้อที่ทำลายเชื้อโรคได้

สำหรับเกษตรกรที่ยังไม่มีสัตว์ป่วย สามารถป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์มได้ ดังนี้

- (1) งดนำสัตว์จากพื้นที่ระบาดเข้ามาเลี้ยง อย่างน้อย 1 เดือน
- (2) ไม่นำโคกระบือไปเลี้ยงในแปลงหญ้าหรือพื้นที่เลี้ยงสัตว์ร่วมกับผู้อื่น
- (3) ฉีดวัคซีนป้องกันโรคให้กระบือและโคอายุตั้งแต่ 4 เดือนขึ้นไปปีละ 1 ครั้ง โดยขอรับบริการได้ที่ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอในพื้นที่
- (4) เข้มงวดการจัดการเพื่อป้องกันโรคเข้าฟาร์ม เช่น
  - (3.1) ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟาร์ม หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องเปลี่ยนรองเท้าบูทสำหรับใช้เฉพาะภายในฟาร์ม และเดินผ่านอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อทุกครั้งก่อนเข้าโรงเรือน
  - (3.2) ห้ามยานพาหนะทุกชนิด เช่น รถรับซื้อสัตว์และซากสัตว์ รถขนอาหารสัตว์ รถรับซื้อมูลสัตว์เข้าภายในฟาร์มเด็ดขาด หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องพ่นยาฆ่าเชื้อโรคและจัดให้รถดังกล่าวอยู่ไกลจากสถานที่เลี้ยงมากที่สุด
  - (3.3) ซื้อพืชอาหารสัตว์จากแหล่งที่เชื่อถือได้ว่าไม่มีการระบาดของโรค

ทั้งนี้หากพบสัตว์ป่วยตายหรือสงสัยป่วยตายจากโรคเฮโมรายิกเซปติซีเมียหรือโรคคอบวม ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที เพื่อให้การช่วยเหลือและควบคุมการเกิดโรคโดยเร็ว ทั้งนี้หากเกษตรกรไม่แจ้งเจ้าหน้าที่ให้รับทราบ และเป็นเหตุให้เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงเกิดความเสียหาย มีโทษตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558

ท้ายนี้กรมปศุสัตว์ ขอความร่วมมือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ให้ดูแลสัตว์ของตนเองให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง และป้องกันสัตว์ของตนเองไม่ให้สัมผัสกับปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่จะนำเชื้อโรคเข้าสู่สถานที่เลี้ยงสัตว์ ประกอบกับหมั่นสังเกตอาการของสัตว์อย่างสม่ำเสมอ หากพบสัตว์แสดงอาการข้างต้น ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหรือสำนักงานปศุสัตว์อำเภอในพื้นที่ อาสาปศุสัตว์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ หรือโทรแจ้งสายด่วนของกรมปศุสัตว์ที่เบอร์โทร 063-225-6888 หรือผ่านแอปพลิเคชัน DLD 4.0 “แจ้งการเกิดโรคระบาด” เพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรได้ทันทั่วถึง ทั้งนี้หากเกษตรกรให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในการป้องกันและควบคุมการเกิดโรคอย่างเคร่งครัด สัตว์ของท่านก็จะปลอดภัยจากโรคดังกล่าว อธิบดีกรมปศุสัตว์ กล่าวในที่สุด